

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

4/2024

ročník/volume 34

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

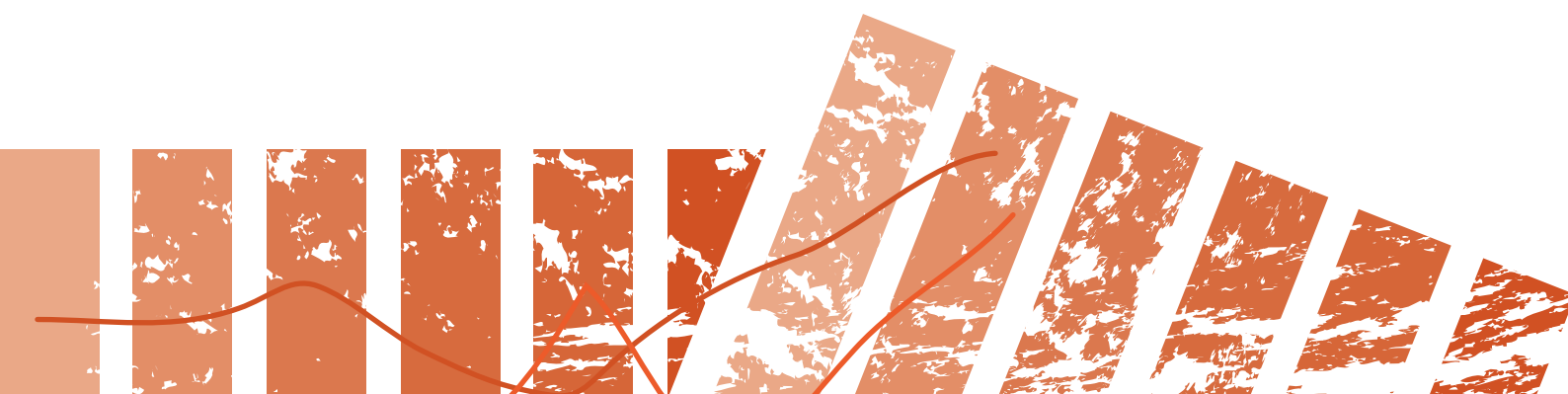
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 5

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 53 – 55

Dátum vydania/Publication date: 15. október 2024/October 15, 2024

Informácia/Information

22. SLOVENSKÁ ŠTATISTICKÁ A DEMOGRAFICKÁ KONFERENCIA

22nd SLOVAK STATISTICS AND DEMOGRAPHIC CONFERENCE

Slovenská štatistická a demografická spoločnosť (SŠDS) v spolupráci so Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) zorganizovala v dňoch 19. – 20. septembra 2024 **22. slovenskú štatistickú a demografickú konferenciu**. V jej tohtoročnom dejisku – v meste Nitra – sa stretlo 76 prihlásených účastníkov. Organizačný výbor pracoval pod vedením riaditeľky pracoviska Štatistického úradu SR v Nitre Ing. Renáty Dušovej a odviezol skvelú prácu pri zabezpečení celej akcie v náročných podmienkach cenovej inflácie.

Program konferencie bol zložený z dvoch tematických častí – štatistickej a demografickej a v štyroch blokoch odznelo 27 príspevkov.

Aktuálny 22. ročník Štatistickej a demografickej konferencie oficiálne otvorila predsedníčka Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti Iveta Stankovičová a podpredsedníčka Štatistického úradu SR Ľudmila Ivančíková. Vo svojej úvodnej reči

Ľ. Ivančíková upriamila pozornosť na nevyhnutnosť implementácie nových metód, zdrojov a technológií pri rozvoji štatistiky. Súčasne tiež podčiarkla potrebu silnej a trvalej interdisciplinárnej spolupráce s akademickými a výskumnými inštitúciami pri rozvoji novej štatistiky, testovaní nových metód a technológií a podpore inovácií a experimentovania. Prítomní zástupcovia partnerských univerzít v Nitre – František Petrovič, dekan Fakulty prírodných vied a informatiky Univerzity Konštantína Filozofa a Radovan Savov, prodekan Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, v tejto súvislosti vyzdvihli dlhoročnú spoluprácu so Štatistickým úradom SR. Zároveň zdôraznili, že absolventi oboch univerzít nachádzajú uplatnenie v praxi, a to aj na pozíciách štatistického úradu.

Po otvorení, úvodných slovách a pozdravných prejavoch vystúpila a Nitriansky kraj v číslach predstavila riaditeľka Pracoviska Štatistického úradu SR v Nitre, Ing. Renáta Dušová.

Prezentácie prvého dňa zahŕňali rôzne oblasti **štatistiky**. Konferencia začala prednáškou pozvaného účastníka Petra Knížata (ŠÚ SR) na tému *Nové dátové zdroje a inovácie v oficiálnych štatistikách*, počas ktorej boli predstavené nové a inovatívne zdroje údajov pre štatistické zisťovania a výsledky inovačných projektov na ŠÚ SR. V príbuznej tematike pokračovali aj ďalšie príspevky od pracovníkov Štatistického úradu SR. Albert Ivančík sa venoval Národnému štatistickému systému (NŠS) a vyhodnoteniu jeho vybraných koordinačných nástrojov. Lucia Vanišová a Filip Lipták prezentovali nový zdroj údajov pre štatistické zisťovania – Štatistický register budov, domov a bytov. Pracovníci oddelenia metodológie ŠÚ SR sa zaoberali využitím transakčných údajov od obchodných reťazcov pre cenové štatistiky (Petra Mazureková, Helena Glaser-Opitzová) a tematike ochrany

Z rokovacej sály; Zdroj: fotografia autorky

dôverných štatistických údajov v populačných gridoch (Boris Frankovič, Arnold Simon). Na záver prvého bloku príspevkov Iveta Fričová (ŠÚ SR) prezentovala ciele a úlohy Agendy 2030 pre Slovensko.

V druhom bloku predniesli príspevky z oblasti štatistiky účastníci konferencie zo slovenských aj českých univerzít. Tomáš Želinský (Ekonomická fakulta Technickej univerzity v Košiciach) prezentoval porovnanie alternatívnych prístupov k odhadu chudoby. Jeho kolegyňa Alena Mojsejová spolu s Miroslavou Pastulovou sa mali venovať príjmovej nerovnosti obyvateľstva a jeho dôvere vo vládu SR a inštitúcie, ale pre chorobu na konferencii nevystúpili. Gábor Szűcs (Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave) vysvetlil matematické prístupy k modelovaniu procesu volatility vo výnosoch vybraných investičných nástrojov, ktoré skúmali spolu s Adriánou Leginusovou. Tomáš Hlavsa (Provozně ekonomická fakulta, Česká zemědělská univerzita v Prahe) predniesol príspevok o prediktívnom modelovaní životaschopnosti fariem v prírodne znevýhodnených oblastiach ČR. Zuzana Poláková (Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre) s kolegyňou Miriam Pietrikovou sa vo svojich vystúpeniach venovali vzťahom medzi ekonomickými a demografickými ukazovateľmi a vývoju inflácie a jej zložiek v krajinách Európy. Alžbeta Garajová (Centrum informačných technológií, Univerzita Komenského v Bratislave) predstavila REDCap a SAS EG ako nástroje na tvorbu a spracovanie štatistik v akademickom prostredí. Na záver Emília Čičvákova z Pracoviska ŠÚ SR v Košiciach predniesla zaujímavé číselné fakty o ženách na trhu práce a vo verejnom živote na Slovensku.

Večer počas prvého dňa konferencie sa konal slávnostný raut s panelovou diskusiou a spoločenským programom, na ktorom predsedníčka SŠDS Iveta Stankovičová poďakovala za dlhoročnú prácu v oblasti štatistiky a pomoc pri organizovaní konferencií SŠDS riaditeľom krajských pracovísk ŠÚ SR, pri príležitosti ich odchodu do dôchodku. Odovzdala im ako prejav úcty a vďaky pamätné listy SŠDS. Pamätné listy dostali Ing. Silvia Szabová (riaditeľka pracoviska v Bratislave), Ing. Oľga Chovanová (riaditeľka pracoviska v Žiline), Ing. Ján Cuper (riaditeľ pracoviska v Prešove) a Ing. Anna Janusová (riaditeľka pracoviska v Košiciach) (na priloženej fotografii sprava doľava).

Druhý deň konferencie bol venovaný **demografickej tematike**. S prednáškou *Ako nízko môže klesnúť plodnosť? Zamyslenie nad trendami a scenármi v Európe a vo svete* vystúpil pozvaný hosť Tomáš Sobotka, významný český demograf, ktorý pracuje v Rakúsku vo Viedni ako zástupca riaditeľa Viedenského inštitútu pre demografiu (Rakúska akadémia vied a Wittgensteinovo centrum). Počas prednášky sa účastníci konferencie dozvedeli mnoho zaujímavých faktov o plodnosti žien v krajinách sveta, napr. že najnižšia celková miera plodnosti v roku 2023 bola v Južnej Kórei (len 0,76) a najvyššia v krajinách centrálnej Afriky (Kongo 6,1). V Európe je najnižšia plodnosť v Španielsku (1,1) a Taliansku (1,2) a najvyššia v Bulharsku (1,8). Na Slovensku je to 1,5 a v Česku 1,4.

V treťom bloku príspevkov sa predstavili demografi zo Slovenska. Boris Vaňo (Infostat)

spolu s podpredsedníčkou ŠÚ SR Ľudmilou Ivančíkovou vysvetlili, ako by sa mohla zisťovať populačná klíma na Slovensku. Branislav Bleha (Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) predniesol demografickú prognózu pre kraje a okresy SR do roku 2050, ktorú vypracoval spolu s kolegami z Infostatu B. Šprochom a B. Vaňom. Branislav Šprocha (Infostat a Slovenská akadémia vied, Bratislava) sa venoval zmenám v sobášnosti a rozvodovosti na Slovensku pred pandémiou ochorenia Covid-19, počas pandémie a po nej.. Na záver bloku vystúpil Martin Kočiš (ŠÚ SR, spoluautorka príspevku Veronika Krišková) a prezentoval spôsob ako sa modernizuje demografická štatistika na Slovensku.

V poslednom bloku príspevkov mal vystúpiť známy český demograf Tomáš Kučera (Prírodovedecká fakulta Univerzity Karlovej) a mal hovoriť o predurčení budúceho vývoja obyvateľstva Česka vzhľadom na aktuálnu vekovú a pohlavnú štruktúru. Cieľom príspevku bolo poukázať na nereálnosť niektorých predstáv o ovplyvniteľnosti budúceho populačného vývoja a zároveň prispieť k reálnejším úvahám a zmysluplnejším diskusiám súčasných i budúcich politických reprezentácií. Bohužiaľ pre chorobu sa do Nitry nedostavil. Erika Letrichová (Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave) sa zaoberala matematickým modelovaním plodnosti v ľudských populáciách a Sofia Karina Trommelová (Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) hodnotila vplyv tehotenského príspevku na pôrodnosť v SR. Posledný blok uzavreli pracovníci ŠÚ SR. Andrej Chromeček predstavil publikáciu SODB pre najmenších, ktorá patrí medzi veľmi zaujímavé a názorné publikačné výstupy zo sčítania 2021 na Slovensku. Jasmína Stauder spolu s kolegyňou Nikoletou Šlachtovou vypracovali informáciu o druhom ročníku Európskej súťaže v štatistike, v ktorej slovenskí stredoškóľáci excelovali a v závere informovala, že práve rozbiehajú tretí ročník.

Popoludní záverečného dňa konferencie bola zorganizovaná aj dvojhodinová prehliadka historického centra mesta Nitra so sprievodkyňou, na ktorú sa prihlásilo viac ako 25 účastníkov konferencie.

Myslíme si, že 22. slovenská štatistická a demografická konferencia SŠDS v Nitre naplnila ciele a očakávania organizátorov aj účastníkov. Mladí účastníci mali možnosť osobne spoznať odborníkov z radov štatistikov a demografov, ktorých články a publikácie študovali a účastníci skôr narodení mali možnosť sa opäť stretnúť a vymeniť si poznatky a skúsenosti.

Považujeme si za povinnosť poďakovať predsedovi Štatistického úradu SR Ing. Martinovi Nemkymu, MBA a podpredsedníčke PhDr. Ľudmile Ivančíkovej, PhD. za významnú podporu a pomoc pri organizovaní tohto odborného stretnutia. Za skvelú organizáciu celého podujatia ďakujeme organizačnému tímu pod vedením riaditeľky pracoviska ŠÚ SR v Nitre Ing. Renáty Dušovej a jej kolegom a kolegyniam, konkrétne Mgr. Rastislavovi Kvaltýnovi, Mgr. Anne Hricovej, Mgr. Daniele Havlasovej, Mgr. Andrei Horňákovej a Ing. Márii Rybanskej.

Organizačný tím zostavil zborník abstraktov z 22. slovenskej štatistickej a demografickej konferencie SŠDS v Nitre, ktorý je dostupný online na webovej stránke spoločnosti tu:

http://ssds.sk/casopis/konferencie/Zbornik_abstraktov_22_SSK.pdf

**doc. Ing. Iveta STANKOVIČOVÁ, PhD., predsedníčka vedeckého výboru 22SSK
a predsedníčka SŠDS**

Mgr. Silvia HUDECOVÁ, Štatistický úrad SR